

Май Бири Демерезин!

БҮГҮ ЧУРТТАРЫНЫҢ ПРОЛЕТАРИЙЛЕРИ, КАТТЫЖЫҢАР!

1925 чылда
видеолеттинген

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ
БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР
ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ
СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1961 ч.

МАЙ

1

ПОНЕДЕЛЬНИК

№ 103 (4893).

Өртээ 2 көп

ЧААГАЙ ЧАС

Хуууус-даа бисче көргөш,
Хууузуруп чайынанган.
Четтиргенин илереткен
Чечек, ууш олче көргөш.

Частың дээр кырымста
Чынды ак-көк торгуланган.
Чаагай час-даа Тыва черде
Чырааладып чоруп туру.

Невистин хөнг холу
Изинедир гутканы дег
Арыг чаагай часкы салгын
Арыкысты сыйбап келди.

Араттарын тыва ыры
Алтай, Саан ажыр ушкан.
Улуг-Хемнин часкы чалгын
Улуг далай барып кирген.

Хойжуларын коданымда
Хураганнар дешкилешкен.
Ховуларда трактористер
Хүн-дүн дивейн чаржып турлар.

Байын-тура улус шупту
Гагарини чугаалашкан.
Черлер санай ажил-ишти
Чеди чылдым дийип тур бис.

Чараш шиник кеттинипкеш
Чергелештир чыскалганнар
Чазыкыстын — маймыстың
Чечээ ышкы чоруп турлар.

Дээрже чүткөн туктарымыс
Делегейде улустарымыс
Бывей өкнүг туктарынга
Хөлбөчөдир каттыжып тур.

Партияны кыйгырымында
Чалбышталган чиди сөстөр
Парад, чыскал кырын дургаар
Чангылавып аттыгып тур.

Партияны сьездизинче
Базыммыс хере базып,
Баш-ла санай белектерлиг
Бараалгаар дээш чоруп ор бис.

Б. ХӨВӨНМЕЙ.

„Улустар аразынга тайбыңны быжыглаары дээш“ делегейниң Ленинчи шаңналдар Комитединде

«Улустар аразынга тайбыңны быжыглаары дээш» делегейниң Ленинчи шаңналдар Комитетинин хуралы академик Д. В. Скобельцынниң даргалашыкы-биле 1961 чылдың апрель 6-да болгаш 7-де болуп өрткөн.

Делегейниң Ленинчи шаңналдарын тыпсыр дугайында кирген саналдарны комитет чугаалажып көргөш, бо айтырыг талазы-биле шийгирини хүлээп алган.

Делегейниң Ленинчи шаңналдарын тыпсыр дугайында Комитеттин доктаалын моон аааанда парлаан.

„Улустар аразынга тайбыңны быжыглаары дээш“ делегейниң Ленинчи шаңналдарының 1960 чылдаазын тыпсыр дугайында

«Улустар аразынга тайбыңны быжыглаары дээш» делегейниң Ленинчи шаңналдар талазы-биле комитеттин

ДОКТААЛЫ

1961 ЧЫЛДЫҢ АПРЕЛЬ 7-ДЕ

Тайбыңны камгалаары болгаш быжыглаары дээш делегейниң херезинге шылагарангай ачы-хавыязыны барым-далааш, «Улустар аразынга» тайбыңны быжыглаары дээш» делегейниң Ленинчи шаңналдарын тыпсыр болгаш:

ФИДЕЛЬ КАСТРО РУСКА — хөй-ниити болгаш күрүне ажилдакчызы (Куба Республика);
СЕКУ ТУРЕГЕ — хөй-ниити болгаш күрүне ажилдакчызы (Гвинея Республика);
РАМФШВАРИ НЕРУГА — хөй-ниити ажилдакчызы (Индия);

ИВАН САДОВЯНУГА — чогаалчы, хөй-ниити ажилдакчызы (Румын Улус Республика);
АНТУАН ЖОРЖ ТАБЕТКЕ — архитектор, хөй-ниити ажилдакчызы (Ливан);

ОСТАП ДЛУСКИИГЕ — хөй-ниити ажилдакчызы (Польша Улус Республика);

УНЛЬЯМ МОРРОУГА — хөй-ниити ажилдакчызы (Австралия).

Комитеттин даргазы
ДМИТРИЙ СКОБЕЛЬЦЫН.

Комитеттин даргазының оралакчылары
ГО МО-ЖО, ЛУИ АРАГОН.

Комитеттин кежигүннери: ГРИГОРИЙ АЛЕКСАНДРОВ, ДЖОН БЕРНАЛ, ЯН ДЕМБОВСКИЙ, АННА ЗЕГЕРС, ПАБЛО НЕРУДА, САХИБ СИНГ СОКХЕИ, ИЛЬЯ ЭРЕНБУРГ.

ССРЭ-ниң Камгалал Министриниң ДУЖААЛЫ

1961 ч. Май 1.

№ 86

Москва хоорай.

Эштер солдаттар болгаш матростар, сержантлар болгаш старшиналар!

Эштер офицерлер, генералдар болгаш адмиралдар!
Бөгүн бүгү делегейниң ажилчы чоннары боттарының чачыл болган делегей байырлаалың—Май Бири демдегел турар-дыр.

Экономиканы, эртеми, культураны болгаш техниканы хөгжүдеринде, совет улустун чаагай байдалының өздүзүндө кайгамчык улуг чедишиктериниң байдалында бистин Төрөн чуртувус бо байырлаалды уткуп турар. Партияның XXII съездизин төлөпиг уткуур дээш, чеди чылдык үшкү чымын планни чедишиктериниң күссөдир дээш, чер болгаш мал ажалының продуктуларының элекшиини тургузар дээш социалисттик чарышты бистин чуртун ажилчы чоннары улам улуг-биле калбартып турар. Октаггай «кораблинге» чер бамбур-зээн долгандыр кижиниң ужуушкунун боттандырган совет улустун чижеглээр чүзе чок маалдырыг чорун депшигелиг бүгү кижиг төрөгеткен магалдакчы болгаш хүлээп көрүшкүнүн сеткили-биле уткаан, Бүгү совет улус-биле бир дөмей шеригниң болгаш флоттун дайынчылары баштайгы ужууку-космонавт бистин Төрөн чуртувустун ламаатзы — майор Ю. А. Гагарин болгашыга чоргаралдып турар.

Ленинчи чагыларга шычы Совет Эвилели тайбынга ынакшылдыг даштыкы политиканы чүткүлдүү-биле болгаш чайгышты чөгү-биле чорудуп, делегейниң дүшкүр-лүг чорун кошкандырып, улустарга санап чегнес хооралдар-биле кыжылып турар делегейниң чаа дайыны болдурбазын чедип ал турар.

Оон-биле калы империалисттик күрүмчелерниң агрессивчи бөлүктери делегей байдалын калкыштырдыгы амызмаа-биле удураанып, шериг белектерин калбартып, атомнуг болгаш ракеталык чепсектерин куралаарын көвүдөдип, өжзэн негеччи бармын-герман шериги тургузарын дүргөдөдип, тайбынны, демократияны болгаш социализмни оруу-биле улустарың шымчээшкенинге моондак ужураштырар дээш калкчалыг күженишиктерини кылып турарлар.

Ону барымдалаап көргөш, Коммунисттик партия бол-

гаш Совет чазак болза бистин Төрөн чуртувустун айымы чок болур чорун хандырар база Чепсектик Күштерин быжыглаар талазы-биле эргежок чугула бүгү хемчеглерни алдыр ужурга таваржып турар.

Бистин улустун тайбың чогаалкчы ажилын болгаш оң күрүне эрге-ажыктарын идегелди-биле камгалаар органы берип турар бүгү-ле эң чаа чепсектер Совет Армияда болгаш Шериг-Далай Флотунда бар.

Армияның болгаш флоттун дайынчыларының ыдыктыг хүлээлгези чүл дээрге, шериг болгаш политиктик билгилерни, амгы уениң дайынчы техниказын болгаш чепсези чүткүлдүү-биле шийгээдип алыры, боттарының хүрээлекинде сагылага-чурумну, организаствыг чорукту болгаш корум-чурумну бүгү хемчеглер-биле быжыглаары, шериглериниң серемчилелин болгаш дайынчы белек болурум могаг чокка бедилери болур.

Эштер солдаттар болгаш матростар, сержантлар болгаш старшиналар, офицерлер, генералдар болгаш адмиралдар!

Ажилчы чоннарың бүгү делегей байырлады—Майның Бири холбаштыр силерге байыр чедирип, амыр-мендирини айтырмышаан, дайынчы болгаш политиктик белектерге чаа чедишиктерлиг болурун күүздөм!
Байырлаалга алдар болдуруп ДУЖААРЫМ БОЛЗА:
Бөгүн, Майның 1-де бистин Төрөн чуртувустун найысылалы—Москвага, эвиледешкен республикаларың найысылалдарыңга болгаш маалдыр хоорайлар: Ленинградка, Сталинградка, Севастополяга болгаш Одессага —артиллерияны чээрби даашташыкынары-биле салюттар.

Бистин улуг Совет Төрөн чуртувус делегерзин!
Бистин Төрөн чуртувустун тайбыннын, күрүне эрге-ажыктарының болгаш айымы чок чорунун камгалаалында серемчилелин-биле туруп турар, алдарга бүргеткен маалдырыг Совет Чепсектик Күштер делегерзин!

Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиязынга болгаш оң дайынчы штавы—Ленинчи Төп Комитетке алдар!

ССРЭ-ниң Камгалал Министри Совет Эвилелиниң Маршалы Р. МАЛИНОВСКИЙ.

Байырлаалга белектер

Партияның XXII съездизинге куш ажилчы чедишиктерлиг ужурашкыры-биле бүгү улустун калбарган социалисттик чарыгынга киришпеш шаз, Чөөн-Хемчин районуң тараа мылары Май 1-ниң байырлаалыңга чакырылган талазы-биле улуг тирилеллиг ужуражып турар.

Районга эрте чамар тараа культу раларының планы 17300 га турган болза апрель 30-ге чедир 18011 га ны чамып тараан, азы планын 10-хуу күссөткен. Оң иштинде кызыл тастын тарылгазының планы 131,4 хуу күссөткен. Ленин аттыг, «Октябрь 30 чылы», Сталин аттыг колхозтар эрте чамар тараа культу раларының тарылгазын апрель 27—28 хүннеринде доосканнар.

МАГАЛЫН АА

Алдан бир чыл майын уткуур Аскың-кежини бодай каапкыш, Өөрүшкүн илередир
Өткүт сөстөн дилеп көрөм.
Энир чылгы сөстөр шупту
Эргилей-даа берген ышкыш,
Элпетини хөр, магалын көр,
Эргим өнүк, тергенин-не-дир!
Октаргаймың делегейне
Опч иези Гагарини
Мээң чуртум оглу-дур деп,
Мерген сөсте өртөк бар бе!
Маалдырыг Куба чоннуу
Майга белээ тилелте деп,
Каш-ла сөстү сөглетер сөк,
Кандың чаагай поэма-дыр!
Колени, кул чурту-даа эвес,
Хыстага ыры дендээн деп деп,
Ляның, Африканы
Азавыста, чакы мэй-ла!
Ажил-үлө, эртем-угаан
Алышкылар болу берген
Ада-чурту — Совет чурту
Алгаары дег алдар кайдал.

С. САРЫГ-ООЛ.

ЧЕДИ ЧЫЛДЫНҮШКҮ ЧЫЛЫНЫН

КАЙГАМЧЫК ЧЕДИИШКИННЕРНИН ЧАЗЫ

Делегейни ажалчы чоннарын эп-сеткил каттыштыргалзынын хуну, бүгү чурттарны ажалчы чоннарын чангыс эвнин болгаш акы-дуума сузууну хуну—Майны бирээни частын болгаш күш-ажылды байырлаа. Частын чыгыс чаагы, Май бирин байралаа, күш-ажылды чедишкени совет кижилерни өөртүп, улам сорук кирип турар. Хей-аыт кирген совет кижилер улу ораныга, хөй националдык чонна, Коммунист партияныга, Совет чазанга чоргааралын, ол чоргааралын ажал-чордугалыныга, амдырал-чурталгазына илереди турарлар.

Частын байралаа — күш-ажылды байралаа хөй уда болуп келген. Байралаалар черле хөй. Ынчаарга бо чак кажандан-даа артык болуп, бодуну чыгыс чаагы-биле черин, бойдузу хайныктырып турар.

Бо чак партияны Топ Комитетини январь Пленумуну шиптирлерин боттандырып турар, СЭКП-ни ХХII съездинге чедишкенин ужуражы-биле чаа-чаа хулааларын ап турар, чеди чылдык үш дугааргы чазы беске, делегем чуртту эвлеринге, социалист улуз күрүденин хамаатыларына кайгамчык өөрүшкүлүг болуп турар. Ол кайгамчык чедишкенин каптагыны хайныктырып, хамык чонну өөртүп турар. Совет кижилерин мергесилди, совет эртемни шыгаларын көргүзүп турар октаргай кораблыг олуруп алгаш, делегейни долгандыр ужудукпан бирги совет кижиге, бир дугаар комсомол-ужудукчу Юрий Гагаринге бүгү депшилгели кижиге төрөлгөн мөгөйл, бодуну магадал илереди турар. Ол чорук чурта совет кижилерин өөрүшкүзүп, чоргааралын хайныктырып турар эес, харин делегейни бүгү-ле бөдүүн кижилерини, депшилгели кижилерин өөрүшкүзүп, магадалын, чоргааралын бодуруп турар. Оларын кичөөгөй, хайгаарала бистин чуртче көрдүрүп, бүгү-ле социалист чурттарга үдөгөр-чижек болуп, коммунист ниетилерди тургузуп турар улуз Совет Эвилелин иделгени илереди турар. Олар: «Совет Эвилелин адалар!», «Совет эртемге адалар!», «Совет кижилерге, баштайгы комсомол-ужудукчу Юрий Гагаринге адалар!» дини проралар. Оларын үнү, совет кижилерге эп-сеткилдик сөзү, найыралады, тайбынын илерээшкени болуп турар. Совет кижилерин сеткил ак, күзели бедик, ынчангаш олар эп-сеткил сузуун найырала-биле, пролетаржы интернационализмин бодалы-биле өнүккөн ажал-агы, эртем-сокол харылазын туруп, үдөгөрүн көргүзүп, дузанын чедирип турар.

турарын бистин бөдүүн кижилерден дыннап болур. Кызылдын туугу-ларын бирээни — дашчы О. Кай-зад мынча деп чугаалаа: «Мээн туудуп, чурттап турар тайбын чурт-талгам ышкаш чуртталганы тургу-зуп эгелээн, мээн туудуп турар ба-жынарар ышкаш бажынарар ажалчынарга, тараачынарга, олар-нын ажал-төлүнгө туудуп берип эге-лээн Кубаже халдаан чорук америк империалистерниң түдөк-бузар чо-руу болгай. Кубанын хостуг хөгжү-дөз империалистерге күзөнгө эвес болганындан олар калчаалыг үд-дигелерни организастан турары ол. Ынчаарга бис революстуг Кубанын талазында бис. Оон ханнын холду чайладырын негеп тур бис. Револю-стуг Куба делгерезин!».

Ол-ла бодалды болгаш совет кижилерин тайбын чуртталгага кү-зөлдүн, ол дөш ажалдан, чурттап, дайынын көөр хөңнү чогуу сура-лыг малчынарнын бирээни, хөйжү С. Лопсанчал мынча деп турар. «Куба тайбын, хостуг чуртталганы ту-дуп турар. Оларын күзөлдү-даа, со-руу-даа мыдыг. Чүгө дээрге рево-люстуг чон кажан-даа дайын күзө-вес. Дайыны чүгө империалистер, колониалистер кыспып, боттарынын эрге-ажыны оон күжү-биле чедип алырын орадалжып турар. Ындыг-даа болза, оон чүү-даа үнемс. Бө-дүүн кижиге төрөлгөн тайбыны кү-зөп, оон камгалап турар, ол Куба-нын талазында, аңаа дузаал турар. Кубанын чөптүг хөзөнгө удурады-ган, буруу үддигелерни белеткен америк империалистерни буруу шаап турар мен. Чөптүг чүгө кажан-даа тиндээр. Бузар үймөччилер сө-нээр».

Контрреволюст үймөччилерни америк империалистер Кубаже ыда-ланы дугайында эртем-шынчылар институтун эртем ажалдакчызы З. Арагачыны чугаалааны бола: «Америк империалистерге детки-кен контрреволюст үймөччилер чыла шаптырар. Кубанын хөзө-түлүгү бүгү-ле кижилер революстуг Куба-нын талазында болуп турар. Хөй сая кижилерни күзөлдү, күткүлү болуп турар тайбын күштүг. Оон кү-жү-биле дайызырктарыны чулар-лап, тайбын, найыралады чурттал-ганы бүгү-ле кижиге төрөлгөн чедип ал турар».

Бо хүнерде тайбын талаа-кчыларын үнери Азия, Африка, Америка чурттарыны булуңтарында улам өткүт, улам күштүг дыналып турар. Оларын аразында совет кижилерини, Тыва автономнуг обла-стын ажал-ичилерини үнери мынчаар дыналып турар.

- Кубадан ханнын холулар чай-ладыр!
- Алжирде дайыны соксалыр!
- Лаоска тайбын чорукту тургу-зар!
- Колонийжы системаны узут-каар!
- Маадарыг коңго улус, сөз-биле кады бис, чаксакал эвес сен!
- Совет кижилерин, тайбын дөш бүгү-ле демисачилерин үнү, сөзү мындыг бооп турар. Оон күштүг аяны частын чаагай тынчы-биле холуруп, чуртталганы өөрүшкүзү болуп турар. Тайбын чурттагы — аас-кежик.

Частын байыралаанын хүнеринде, күш-ажылды байыралаанын хүнеринде ажалчы чоннарын тай-бын дөш үнери улам дынап ту-рар. Совет Тыванын ажал-ичиле-рин — ажалчынар, колхозчулар, казэ ажал-агынын тускай эртемчилер, мурнакчы кижилери, культура фрон-

тузуну ажалдакчылары — ботта-рынни планнарын, хулааларын күүседип, боттарынын үдүн ниити херекке немп, оон-биле Төрээн чур-туну күжүн, тайбынын хөзөң бижыглып турарлар.

Партияны ХХII съездинге бе-лек кылдыр өнөк бурзуудан 2700 килограмм сүтү саар хулаалени алган, «Кызыл тараачын» колхоз-туң сурагыл саанчызы, Тайбын кам-галалыны область Комитетини ке-жигүнү Маады Бичини-уруг мынча деп турар: «Бөдүүн колхозчу кай-дыр мен. Ындыг-даа болза мээн кы-лып турар ажалчы чонуну хөзөң, тайбынын хөзөң болур-дур. Чо-нунга, тайбынын хөзөңге бараан болгу лег аас-кежик кайда боор ийик. Ол чорук чалгын бооп, күш бооп турар-ла болгай... Улуз-Хем районда сурагыл малчы-хаан ажалдакчызы Соян Хайын партияны улуз чымын ажалчына чедир 2000 баш хаванын азыраар, күрү-неге 200 тонна хаван эдын дужаарын хулаалени. Оон чугаалап турары бола: «Бо хулаалени күүседирим-не ылап. Оон-биле бичини-даа бол күрүменин курлавырынга, тайбы-нын хөзөңге салышкын кылып ту-рарым ол деп билеп турар мен. Ол чорук мени хей-аыт кирип турар». «Кызыл партизан» совхозта Н. Фе-досенко кукурузанын бедик дужу-дун алырын, «Улуз-Хая» совхозтун механизатору Д. Бюрбю хову ажал-чы чогуур өйүндө шынарлыг доо-зуп, оон-биле бедик дужутту чедип аарын хулаалени турар.

Частын байыралаанын белек кыл-дыр, тайбын хөзөңге салышкын кылдыр Совет Тыванын ажал-ичиле-рин алган хулаалени эрестиг күүседип турарын өөрүчүг медал-лери бо хүнерде чөр бурзуудан кээп турар. Оон чижээн чөн-хем-чикилдерден көрүп болур. Районун тараажылары областа эң баштай кызыл-тас тарылазынын планын апрель 25-те 109 хуу күүсеткен, ол-ла үдө районун Ленин атын колхозу эрте чажар тараа культуларынын тарылазын дооскан.

Кайгамчык час-биле кады хайны-гып, ажал-ичке айткыч болуп ажалдан турар, улуз ораныга, улуз чонунга бараан бооп, кызыкмак үдө-лерин бугуруп турар, оон-биле тай-бынын хөзөң бижыгалап турар бөдүүн кижилерини саны хүн бүр-дө көвүдөп турар. Олар ыраккы Мөңгүн-Тайгада «Малчыны» колхоз-та, дагыл оран Току чуртунда «Май биринде», Өвүрүн «Торгалы» совхозта, шапын Хемчик эринде «Чыраа-Бажында», Тыва даг-ду-гунде, «Тыва кобалында» ажалдан турарлар. Бодуну кылып турар ажалы-биле, чедишкенири-биле чо-нунга, чуртунга бараан болуу-аас-кежик. Оларга Төрээн чурту, со-вет улус өөрүп, чоргааралын, час-тын байыралаанда оларга изиг байыры чедирип, чаагай алдарын алган турар.

Олар сагыш-сеткилин ханзын-дан ынакшылын, бердингенин иле-рди турарлар:

- Четтирдисин, мынак Төрээн чур-тувус, улуз чоңувус.
- Төрээн чуртувус-биле, партия-выс-биле кады бис! Ажалымыс-биле, чедишкенири-биле бараан боор бис, тайбынын хөзөң камгалаар бис!

Бо болза чаагай чакса амырар, ажал-ичке хайныгып турар бистин иччилерини Төрээн чуртувун мурнунга, улуз байралаа сөзү, кү-зөлдү бо-дур. Совет кижилерини сөзү, күзөлдү ажал-хөзөңдөн хоорублас. Олар ону күүседип, боттарын күш-ажылды алдары-биле шыварлар!

Олег САГАН-ООЛ, чогаалчы.

Майны Бирин хүрүн үткүй, Байыр-чаксаал дигин хавастай, Марш-ырыг бисти чалай, Баштайгы көк үчүп келген —

Магалаңчы! Байырлаңчы!

Черин кыры—аырга, хову, Сесерликтер, кудумчулар Сеткил сорук хайныктырып Ченек-көктө эшти берген —

Серин-даа-дыр! Сергек-даа-дыр!

Ынакшылды, найыралады, Ырымыстын, таншымыстын Чүзүп-бурун өңүр чөзө Чүктөр саны айыр көстүр —

Чараш-даа-дыр! Чаагай-даа-дыр!

Ажал-ышти, аас-кежикин Алгап, эрел келген ышкаш, Айрап ногаан бүрү, ченек Аалымысты аян кирген —

Ачмыг-дыр! Аларлыг-дыр!

Маадарларын тарып кааны Байлак дужуң шөлдөриде Баштайгы көк тараа, ногаа Майны уткүй баш тырткан

Магалаңчы! Байырлаңчы!

Октаргайны Маадары Россиянын алдар-чөзө, Партияны шыны огулу Майор Юрий Гагаринге

Майны Бирде Байыр! Мактал!

Партия кежиг-биле Маадар күштүг, хайып хөгжөз, Байлак чаагай чектелген Малтын Тывам, Совет Тывач,

Майны Бирде Байыр-биле!

Л. ЧАДАМБА.

БИСТИН КЫЗЫЛЫВЫС БӨГҮН. Фотоу С. Феоктистову.

Баштайгы көк

Кызыл бөгүн болгаш даарта

Майны Бирин хүрүн үткүй, Байыр-чаксаал дигин хавастай, Марш-ырыг бисти чалай, Баштайгы көк үчүп келген —

Магалаңчы! Байырлаңчы!

Черин кыры—аырга, хову, Сесерликтер, кудумчулар Сеткил сорук хайныктырып Ченек-көктө эшти берген —

Серин-даа-дыр! Сергек-даа-дыр!

Ынакшылды, найыралады, Ырымыстын, таншымыстын Чүзүп-бурун өңүр чөзө Чүктөр саны айыр көстүр —

Чараш-даа-дыр! Чаагай-даа-дыр!

Ажал-ышти, аас-кежикин Алгап, эрел келген ышкаш, Айрап ногаан бүрү, ченек Аалымысты аян кирген —

Ачмыг-дыр! Аларлыг-дыр!

Маадарларын тарып кааны Байлак дужуң шөлдөриде Баштайгы көк тараа, ногаа Майны уткүй баш тырткан

Магалаңчы! Байырлаңчы!

Октаргайны Маадары Россиянын алдар-чөзө, Партияны шыны огулу Майор Юрий Гагаринге

Майны Бирде Байыр! Мактал!

Партия кежиг-биле Маадар күштүг, хайып хөгжөз, Байлак чаагай чектелген Малтын Тывам, Совет Тывач,

Майны Бирде Байыр-биле!

Л. ЧАДАМБА.

Делегейни ажалчы чоннарын эп-сеткил каттыштыргалзынын хуну, бүгү чурттарны ажалчы чоннарын чангыс эвнин болгаш акы-дуума сузууну хуну—Май бирин байралаа хөй уда болуп келген. Байралаалар черле хөй. Ынчаарга бо чак кажандан-даа артык болуп, бодуну чыгыс чаагы-биле черин, бойдузу хайныктырып турар.

Бо чак партияны Топ Комитетини январь Пленумуну шиптирлерин боттандырып турар, СЭКП-ни ХХII съездинге чедишкенин ужуражы-биле чаа-чаа хулааларын ап турар, чеди чылдык үш дугааргы чазы беске, делегем чуртту эвлеринге, социалист улуз күрүденин хамаатыларына кайгамчык өөрүшкүлүг болуп турар. Ол кайгамчык чедишкенин каптагыны хайныктырып, хамык чонну өөртүп турар. Совет кижилерин мергесилди, совет эртемни шыгаларын көргүзүп турар октаргай кораблыг олуруп алгаш, делегейни долгандыр ужудукпан бирги совет кижиге, бир дугаар комсомол-ужудукчу Юрий Гагаринге бүгү депшилгели кижиге төрөлгөн мөгөйл, бодуну магадал илереди турар. Олар: «Совет Эвилелин адалар!», «Совет эртемге адалар!», «Совет кижилерге, баштайгы комсомол-ужудукчу Юрий Гагаринге адалар!» дини проралар. Оларын үнү, совет кижилерге эп-сеткилдик сөзү, найыралады, тайбынын илерээшкени болуп турар. Совет кижилерин сеткил ак, күзели бедик, ынчангаш олар эп-сеткил сузуун найырала-биле, пролетаржы интернационализмин бодалы-биле өнүккөн ажал-агы, эртем-сокол харылазын туруп, үдөгөрүн көргүзүп, дузанын чедирип турар.

пивозаводтарын, автосептелге заво-дуну кол кордузун ажалдаа кириген. Кызылдын төп электрстан-циязы бурун күчүзү-биле ажалдан турар. Улуз-Хемни кежидир поит-тон көвүртүп салган. Коорайн чаагайжылар, асфальтылар, ногаач-чылар талазы-биле кызылчылар улуз ажалдарын кылганнар.

Ужен ажал чылдар буртугар Кызылга чангыс-даа автомашина чок турган, а амы үдө чүс-чүс авто-машиналарды улуз 8 автожыл-агылдар, агаар транспорту ажалдан турар.

Профессор А. Пальмалтын сак-тымыкын суугаар алырга, Кызыл хоорайга он-не баштайгы шлокаан ий-ле класстарын ойбак сонга-ларынче тораалар укуп кирип тур-ган. А амы 11 школардан аныг-ла ортумак беш тускай өөрдилге чердери, төөгүнү, дылдын болгаш литературанын институту, башкылар билин беддер институт ажалдан турар.

Моон сонгаар, ырак эвес келер үдө бистин анык коораймыс улам чаагайжытынган, чараш болур. Ы-зылдын улус ажал-агынын бүгү адырларын дүргөн хөгжүдиринге кал-бак перспективаны төөгүлүг чед чыл планы ажыткан. Улуз-Хемни кежидир чаа көвүртүп турарына шынчил ажалдарын бурун дооскан. Ол көвүртүп дерип тудар талазы-биле күчүзүгү туугу организаация улавас чедип келген, ажалды эгелей бөзөр.

Күрүденин педагогика институту-нун чаа бажыны, хирургия эмнелге-зинин болгаш тубдиспансерин, деле-гем акраанын ийи кинотеатрларын, күчүзүгү соодуга черини бедик чаа-гай туугулары бо чылын беин ажал-лаага кирип, төзөн коораймыстын улам казастар. А кол чугула бир чүүл — бо чылын коорайнын ажал-чы чоннары 13 муң дөрбөлчүн мен чуртталга шартын алдырар, оон иш-тинде хөй күштарлыг дерт кээт даш бажынын тууду дүргөн чөрүп турар. Тууду ажалдарын програм-мазын бо чылын эрестиг күүседип, партияны ХХII съездинге белекти ужуражыр дөш «Тыва туугу» трезини ажалчыларын улуз блок павель бүүдөр талазы-биле күчүзүгү комбинатын дерилгени доозарлар.

Төрээн коорайн чаагайжылар, но-гааччылар талазы-биле кызылчылар улуз ажалдарын кылып турар. Чү-дө бо чылын беин 16 муң ынашты, 70 муң чыла ынаштары, бодун чарты-нын милдин хире чекетерин тарып олурут бис. Чехов, Кал-Хем, Зоо-эриала кудумчуларын бо чылын бү-рун чурттын чаагайжылар. Кызыл-ды сайырларыннын кол планын суугаар төп шалге В. И. Ленинни тускааскал, амы Чудулу кудумчуга делегем магистраль, уз магистраль-дык Улуз-Хемге ужунга суг транс-портуну улуз вокзалы, а Зооэри-наже кудумчуге ужунга—демир орук вокзалы турар.

П. КИСЕЛЕВ, СЭКП Кызыл хооромунун секретари.

МЭЭН ТАЙБЫН АЖЫЛ-ИЖИМ

Мээн тускай мергесилдин дажы. Бодуну күжүмү, билимим бол-гаш ара-мергесилдини совет шах-терини адым төлөгүт болуп дөш харам кокса бээр мен. Мээн эртен күш-ажылчы орудун-биле кажы-даа бол сени тамыштырай, эрчим ном-чукчу. Ол сөз, база бүгү-ле мил-дион-миллион совет кижилерини чуртталга эртенге оруу, чогадыкчы, чуртталгы, тургузукчу күш-ажылчы-дыр. Мен бичимден тура-ла дажы-нын тускай мергесилдине өрөңдөп аларым күзөп чоралар мен. Бистин социалисти Төрээн чуртувуска кижиге бурузукчу чуртувуска кижиге оруктар ажык. Ынчангаш мээн бичимден тура бодол чоран кузелим

боттанган, 1955 чылда Элегестин шахта эртелекке чедип келгеш, шахтержу ажал-ичке кириккен мен. Шахтаа кирген күндөн эгелээш үрөүлү хүмүр даш сөөртүкчү болуп ажалдан келдим. Бо дээрге хү-мүр даш тынчымын технология чорудуузынга бир кол черин ээлеп турар улуз харысагалыг ажал-дарнын бирээни-дир. Чүгө дээрге сөөртүкчү шахта иштинден хүмүр даш чүдүргөн вагоннары өлшөөн-дө үндүрүп болгаш куруг вагоннар-ны бедир кирип турбас болза, ка-зыкчыларнын ажалыга утукте-лишкенир болур, а оң уламыван куш-ажылчы бүүдүрүкчүгү куду-лаар болгай.

Бистин чуртувуска кижиге күш-ажыл каастаар болгай. Мен Комму-нист партияны болгаш Совет ча-зактын хүн бүрү улуз сагыш-сал-дышкынарнын ачымында, бо-дунуң бедик бүүдүрүкчүгү кызыл-маккай куш-ажылчы-биле чедиш-кем, байлак, культуруг чурттал чор-мен. Мээн күш-ажылчы коммунизм-ниң материал-техникте баазанын тургузарын хөзөңге, бүгү деле-гейге тайбын бижылаарын хөзөң-гө бодунуң ишдар шаам-биле салышкын болуп турарынга чор-гааралар мен.

Октаргай белегичине иштинде кижиге корабль-спутникта чедиш-кенин салып үндүргөн чөр кирип-ва бедир эгидил келерин чедип ал-ган совет эртенки болгаш техник-кенин чакымыкка чедишкенинге чоргааралымын, моон сонгаар улам бүүдүрүкчүгү ажалдарын-чы бүүгү үлүстүп байыралаа — Май 1-ни таварыштыр хулаалени тур мен.

Хүн бүрүңү ажал нормазык 130 хуудан кудулаатпаан турар мен, моон сонгаар ол чедишкенирчи улам бижыгалаар мен.

К. КЫРГЫС, «Кызыл-Хавак» шахтазын дажыкчы.

Бистин чуртувусун социалист кедээ ажал-агынын улам ийи хөг-жүдирини калбак программазын айткан СЭКП ТХ-ны январь Пле-нумуну төөгүлүг шиптирлерин амдыраала боттандырар, партияны ХХII съездинге күш-ажылчы бе-лектериг ужуражыр дөш бистин Ленин атын колхозтун кежигүнери 1961 чылда—чеди чылдын үшкү чылында тодаргай хулаалегенин ал-ганнар. Ам чылдык баштайгы квар-талы эртен. Артедьин ажал-ич-чилери Май 1-нин байыралаанын эртен чылдарга боозарга, чамдык эки көргүзүлгө-биле ужуражып ту-рар.

Колхозтун ажал-агында кол черин мал ажалы өөлөн турар. Ын-чангаш социалист хулаалегереде мал ажалынын продуктуларын бүү-дүрүп болгаш күрүнеге садарын кө-вүдиринче кол кичөөтөй салды-ган. Бо чылын мыйыстыг бола мал-дын баш санын 3706 баш чедирер азы 9 хуу өстүрөр, оон иштинде тө-рүү инектерин баш саны 1230 болур. Областын мурнакчы хөйжү-ларын, ылангы Социалист Күш-ажылдын Маадры Оржак Лопсацалтын дужулазын ажал-лап, 2400 хөйүн чылда ийи уда оодалып турган, шээр малдын ни-ти баш санын 39 муң чедирер бис. Ам январь-февралда ооддан хөй-ларын эдержилеге кирип турар.

Бистин малчынарымыс малды хүр-кыш ажырап дөш могак чок дем-дик чорутканынын түнелинде малдын хорамчызы эртен чылдагы-

зындан каш катан өвөш, малдын чаш төлүн камгалап алырын ху-зу дээр болуп турар. Чыл эгезинден бээр төзөн 97 инектен 96 бызаа камгалап алдынган. Төрээн беш муң хөй хөйларын хураганнарын 96 хуузу, 276 ишкүнү анайлары 100 хуу камгалап алдынган. Д. Намдол, Ч. Агар-оол ишкаш малдын чаш тө-лүн бүрүн камгалап ап турар хөй-жүлөр бар.

Колхоз бирги кварталда күрүнеге 38 тонна эйти кирип, квартал планын 127,5 хуу күүсеткен. Ын-чалга-даа сүтүлү хуу азыраарыга хөйүн чарыгданканы-биле бирги кварталда сүт садар хулаалеге чүгө 53 хуу күүсеттингени четпес. Ам ийини кварталда сүт садар хулаалеге-ни бүрүн күүседир дөш бүгү хем-чедерин алыр бис.

Күрүнеге эки шынарлыг эйти бээр соруга-биле колхоз үш кодан шырамы, 4 муң азы ирт, сергени тускай семжитилеге үзүп тургускан. Колхозтун мурнакчы малчынары-нын бирээни Нойгу-Шара ам 30 инекке 61 бызааны чаштыштыр до-руктуп турар.

Бистин хөйжүлөрүмыс бо чылын Төрээн чуртка 63 тонна дүктү бээр дөш хулаалегени алдары-биле күү-седир дөш күженинниг ажал-дап, кыргылдага чедип хөйларын күш-дегилдени улам беддер, дү-гүн бүрүн камгалап алыр дөш де-мисежип турарлар.

Колхозтун тараажылары чаксы та-рыламы организаастыг чорууп, Май 1-нин байыралаанын күш-ажылчы белекти ужуражып турар. Бо чы-лын бистин ниити тарылавыс шөлү 1959 г. Оон иштинде 735 га тараа культуруларын ам чакып доозуула-ныс. Сугарылгаже улуз күштү сал-ганындан апрель 30-те чедир 400 га чыгач чөр сугартынган.

Парткомитет партиянын политмас-салыг ажалы чаксы хову ажалы-нын үзөндө улам күштөлдирген. Парткомитеттин кежигүнеринден болгаш активтерден 20 кижини хову бригадалыга бижыгалаан. Олар өөлөгө-биле хову турлаанга хүн бү-рү тайлыбыр ажалы чорудуп, агит-хуудусту, көргүзүп самбырамын ун-дурени организастан турар. Агит-хуудус хүн бүрү үнүп, оларын армынарыга тараа чажар нормазын хүн бүрү 125—150 хуу күүседип турар. Ч. Почталаар, чөр андарар нормазын ийи катан ажыр күүсе-ден. Ч. Сүүров, сугарылга нормазын 120 хуу күүседип турар К. Доржу-нун эвенозу болгаш оон-даа өскелер-дин чедишкенирчи чырыдып ту-рар.

Малчынар ортуунда агитация ажалын чорудуп турар агитаторлар-нын аразында Д. Биче-оол, Ч. Соян-оол ишкаш кызылмаккай агитаторлар-нын демделгери чугула.

Колхоз моон сонгаар малдын ук-саанын экижидеринче, мал ажалын-

га чаа чүүдлерин шингээди ажал-ларынче, малчынарын амды-рал-чуртталганын экижидеринче ки-чөөгөйни улам күштөлдирген. Бо со-рулга-биле бо чылын 500 инекти симментал буталарын үзөң-биле тарып бооздыр. Ам район төвүнде тарып боозалыганын станциянда бистин инектерини тарып эгелей берген. Ийи черге хөй ажалын ме-дианастаттыг бригадаларын тургузары-биле ам эки шынарлыг калжааларын, чуртталга бажынарын туудуп турар. Оон ийи Тес-Хемде сүт-бараан фермада чаа туугу-ларын база кылып турар.

Колхоз суугунда чуртталга турар колхозчулар чуртталга бажынары-биле хандырылган ужурунда ам туугу бригадалынын кол күжү мал калжааларын болгаш малчынарын чуртталга бажынарынче ула-ган. Улагатты каттышкан хөйжү бригадаларын организаастыгы хөй-жүлдерин ажалынын бүүдүрүкчүгүн беддер, оларын культуруг амды-рал-чуртталганын экижидерин хандыр болгаш бүүдүргөн продук-циянын бот-үзөңүн чингедир деп-шилгелиг кемчег деп чүвени билш турар бис.

СЭКП-ниң ХХII съездинге ут-кушту алган социалист хулаалеге-лерин чедишкенин күүсеткен, бо чылын бижыг базым-биле бурв-гаарлар дөш бүгү колхозчулар ажалдан турар.

М. САРЫГЛАР, Тес-Хем районун Ленин атыг колхозунда парткомитет секретари.

ЧЕЧЕКТЕЛГЕН ЧААГАЙ ЧАЗЫН

КУШ-АЖЫЛЧЫ АЛДАР

Частың, аас-кежиниң болгаш тайбыңны улуг байырлыгы алдар болдурган социалист чарышка боттарың алган хүлээгелериниң күөсөдөңнүн дугайы ыназ Төрөн чуртка, Коммунист партияга болгаш Совет чазакка көдө ажыл-агый транспортуң автобазаның септектелери болгаш чолвачылары илеткен. Ол коллектив Май 1-иниң

рышты кажангындан-даа артык эки организастаанында. Коллективтиң кежигүрү бүрүзү апрель айда чүчү кыларың, чеже хире чүчүктү сөөртүрүң, каш километрин эртериниң тодаргай даалганың алган турган.

Автобазаның кудунага барган кижиле о организастаада коммунист күш-ажылдың бригадаларының бол-

ажылданының түнелинде коллектив чүчү сөөртүрү талазы-биле 4 айларның планын апрельдиң 25-те, хуусаа бетинде күөсеткен.

Май мурунуң социалист чарыгына тилекчилер болганының аттарың бирги одурунуга киргендер дыка хей. Оларың саныга автобазаның дуржулгалыг чолвачыларының бирөөсү эш Ярытаны кийрери чүгүл. Ол чеди чылдың баштайгы ийи чылдарының онаалганын күөсеткен. 1961 чылдың бирги кварталында 244 муң 500 тонна-километрин эртер ужурул турган 526 муң 699 тонна-километрин эртен болгаш ам бо хүнерде 1963 чылдың үзүңгүгө кийриштир ажалдап турар. Оон чартык миллион ажыг черин эртен машиназының техниктиг белең байдалы тергини эки. Кызыл, чазар материалдарың камнап алыр талазы-биле баала үлгерилг эштериниң бирээни.

Чолвачы эш Галайкович күш-ажылчы алдар-ады областа нестерен. Ол 457 муң ажыг километрин эртен, 1962 чылдың сөөктү айларынның үзүңгүгө кийриштир ажалдап турар. Байырал мурунуң социалист чарыгының тилекчилеринде 1962 чылдың үзүңгүгө ажалдап турар анык чолвачылар Беляков, Астанин олар база киргенер. Эштер Марьясов, Мясников олар чүгүл бо чылдың бирги кварталында болгаш апрельдиң эртен хүнеринде 50—50 муң ажыг тонна-километрин эртен.

Автомашиналарың профилактиктиг септегенинде ажалдап турар эш Селин болгаш эш Гусев бирги кварталда ышкаш, бо айда бедиң бугуруңуң ажалдаш, шылчир чоругу туктугаштарың алганар.

**Н. ВАНЬКОВ,
А. ЧАРАШ-ОЛ.**

Чурукта: коммунист күш-ажыл бригадалы деп аат демисежип турар чолвачылар бригадалың удуруткучу, шылчын А. Бухаров. Фото С. Феонистову.

Кукурузаның бедиң дүжүдү дээш

СЭКП ТК-ның январь Пленумунун төгүлүг шийтирлерин амдырала боттадырар, бүтү делегейиниң ажыгы чынарарың эң-сеткил каттышарыгыңаңың хуу—Май 1-ге күш-ажылчы белектиң ужуражыр дээш Улуг-Дем районда «Күш-ажылдың хосту» колхозтуң Эйлиң-Демде аныктарың кукуруза зөөнузүңүгө кежигүнери бо чылдың кукуруза тарылганы эң бедиң шынарлыг чорударың хүлээни алган, сорук кырышыңаңың ажалдап турар.

Кукуруза—хей сүт, саржаг, эт, дүл. Ынчангаш, бо чылдың 130 гектар шөлге кукурузаны бедиң агротехниктиң негедде суугар тарааш, оон га бүрүзүңден 350 центнерден өрү дүжүтүп ап, СЭКП-ниң XIII съездинде күш-ажылчы белектиң ужуражыр сорулганы салып алган ажалдап турар бис. Бедиң дүжүтүп алырыңа суггарыгыңаңың чүгүл ужуру-дузаның барыдалааш, зөөнуңүгө кежигүнери 5 километр узун дүртүгү буғаны казып алган. 150 тонна эдетки чөмшүкчидеги кымыры-биле шөлде төккөн, «Беларусь»

Н. КУШКUN-ОЛ,

кукуруза зөөнузүңүгө удуруткучу.

УЛАМ-НА КӨВҮДЭЭР

Бистиң планирарымыс, хүлээгелеривис күөсеттинип, баш бурунгаар көрүп алган чүдүлдеривис амдырала да боттаның турары—бистерге, бүтү совет кижилерге, оон иштинде араг-тың гуру бөдүн саавыч мензе дыка өөрүчүт. Бистер ам кызыл-тас, чигир сөөлөзү, сүт, мал саржаа, дүк бугулер талазы-биле Американың Баттышкан Штаттары мурнап чоруп турар болгай бис. Бо дээр, бистиң кайгамчыктыг чоңузузуга маандылыг күш-ажылының, планирарымыс болгаш хүлээгелеривис күөсөдөң. Ынчангаш ол чаагай ажыл-чарыкка кижиниң каржиксөөн, удуруткучу салыксызы келир-дир.

Мен чеди чылдың үшкү чылында инек бүрүзүңден-не 1500 литр сүтү саар хүлээгелени алдым. Апрель айның 1-ге чедир бөдүмга быжыгалап, бөдүк инектеримден 2193 литр азы бир инекке онааштыр 219 литр сүтү сагдым. Ынчаарга, мез-неде чарыштыг сааныч Борбак-Кара Дөгүс-оол бөдүк инектерден 2260 литр сүтү сагган.

Бистиң ферманың коллективни сагган сүдүн, бугуруң саржаан, эдин Май биринчи байырлыгыга белек кылдыр тудуп турарлар. Ол белектин алаан кезин май мурунуң чарыгына чедип алдым.

Бо чылын бистиң фермавыс механизастатынар. Ол сүт бугуруң амгы деннеден аракта улгаттырар арганы бээр болгаш саанычларың ажылы чингедиң, күш-ажылдың бугуруңуңуң бедиңер. Электр-биле саалда, суггарыга, малга ченин каап бөөри механизастатынган үеде ажалдаштыр улум солун болгаш бедиң бугуруңуңуң. Бистиң колхозуусу ону бо чылын ынааыла боттандырар деп турар.

Бо чылын колхоз 300 гектар черге кукурузаны тарааш, оон ногаан массаны селестээр. «Ховуларың кадын-хааны» биске ээт, сүт, дүк дөң чүчү бербес дээр. Ынчангаш сүт бугуруңи биске улам көвүдээр.

СААРБАЙ НАТПИТ,

Баа-Хем районда «Совет Тыва» колхозтуң саанчызы.

МУРНАКЧЫ ТУДУГЖУЛАР

«Тыва кобальт» комбинатының амжилчыны эш А. Н. Чолдан-оол бугуруңуң чериниң тургустунуп келгениндан бээр мурнакчыларның одурунуга туржуп келген, амгы үеде ында коммунист күш-ажыл бригадалыңың шалыкчызы болуп турар.

Эш Чолдан-оолдун бригадалык бо хүнерде улетпур шөлүңүң № 1 тууду үчүстөгүндө ажалдап, 100 кижи ченинериң чаа шөлүңүңүң туудун ынып эгелзэн. Ам онгар казып, фундамент салып турар. Ол мурнакчы туудуңуңуң руда эргелелиниң Хундулел бижини-биле шаңнаан болгаш аас манталдарың хей уула бер келген. Чер-Чер Советтеринге сонгуулар үезинде амжилчы чоннар эш А. Н. Чолдан-оолду область Советиниң депутатыңа сонгул алган. Бодоңун депутат хүлээгелени ол үлгерили-биле күөсөдүп, сонгууларын ортузунга тайылбыр амжилын чоруудуң, амжилының дуржулганың эш-өөрүңгө чугалап берип турар.

Комбинаттың даг участогунга С. Доржу, О. Ондар башашылар ам үш чыл ажалдаан. Олар даг иштинде буза тевискен даштарың үндүрүп төгөр амжилды үлгерилг күөсөдүп келгенер, а чамдыкты насан черин кырын болгаш ханаларың ыш-биле быжыгалап наарлар, амгы үеде комбинаттың улетпур шөлүңгө руда салдыкчың фундаментиниң ынып турарлар. Бо ийи башашылар Майның 1-ге утнуштур чарышка киришкен, амжил норманың донтаамал амжил күөсөдүп келгенер.

Аас-кежиктиг чаш назын

Уруглар аскаңгыне кире бээривиске чаптанчыг бичи хамаатыларың хөгүлүг шимзөөн дикирер, олар чараш ойнаарктар-биле ойнаа турлар. Чем кылыкчылар Уктерина Мазурина дүштеки ченинери олар-ча таарыштыр кытылаан бичи сөөктөргө улей кытылапты.

— Чөмөнчир силер, столга барып олургулар—деп, ажалчылары оларны эргеледи араак чугааларга боттарының тус-тус олурар черилде чурум-чыксаалдыг, томааның олур-угу огелели.

Ченинериң чиринге белең кылдыр салып каан болза-даа олар ажалчыларының «командызын» манай олурдулар.

— Че, чөмөнчир, уруглар—деп, чугааларга ам-на чөмөнчир кириштилер. Яслиде кылыштар үел-ли ам-даа чөптөөн бичи чаштар ба-за хей. Олар ажалчыларының ду-лазы-биле чөмөнчир бердилер.

— Дүштеки чем—мун, каша, сүт. Олар чаагай амдалың кылдыңган, бистиң аскаңгыне уругларың хоо-дулуг эки чөмөнчир-биле хандыр-ган. Олар хүнде 4 катап чөмөн-чир турарлар—деп, Екатерина Ма-зурина чугалады.

Танды районнуң «Тилелге» совхозуң төвү—Суг-Бажы сугура уруглар аскаңгыне тургустунган бээр мынды-ла хей чылдар эртпөөн. Ол яслиде советтуң амжилчылары-

ның чөрби амжил уруглары бар. Партия болгаш чазактың бичи ха-маатылар дугайында хун бүрү са-гыш салышкынымың ачызында олар кадык, чаагай доругу, өсүп турарлар. Бичи уругларың ажал-чылары оларны келир үениң сулу-туртуп, төлөтүп хамаатылары кыл-дыр кыжжидиш турар. Яслиниң ажалчыны Ондар Азай, медицина сестраны болгаш кижжидилгичи Зинаида Сибирякова, чем кылыкчы-

зы Екатерина Мазурика олар ботта-рының онаашкан амжилыга кызы-маккай чоругу көргүзүп, бичи чаш-тарың кадык чаагай өздөдөи, культурул төлөтүп кижжидилгез дөш могай чокка ажалдап турар-лар.

Частың чаа частың ораар чөмөк-төр ышкаш, аас-кежиниң биче чаш-тарга бүт-те таарымчалыг эки байдалды яслиде тургусал.

Т. САЯН-ООЛ.

Чөмөктөөн уруглар. Фотоэтид В. Луктовтуу.

Эът-сүт угланышкының малды колдадыр

Чаа организастатынган «Найы-рал» совхоз эът-сүт угланышкының мал амжилын чорудар соругулаң тургустунган. Ынчангаш, мы-йыстыг беда малдың эъткыр продук-тууун бедиңерде инектерни алаак-тың ах-баштыг уксаазы-биле, сүт-күр продуктууун бедиңерде сим-менталь уксаа-биле экижидер деп шийтирлеп алган бис. Хойну на-рын дүктүг уксаа-биле өдөршитарип, оон уксааны экижидер.

Совхоз болуп каттышкан «Бурун-гаар», «Найырал» колхозтарыны сүт-бараан фермаларының саар инектериниң хей кезин тус черини биче продуктул инектери болур. Оларның иштинде 400 инекти ши-

лип алгаш, ийи ферма кылдыр тур-гузар деп планнаан болза, ам дээр-деде калжа-хораз кылдырмааныңдан үш фермада инектери саап турар. Бо чылын Кара-Талга 200 инекке эки шынарлыг калжа тударының белектелени чорууду турар.

Совхоз бо чылдың бирги кварта-лында күрүңгө ээт дужаар онаал-дазын 153,2 хуу күөсеткен. Ынча-ла-даа сүт саалдаш куду деннеде туруп, инек бүрүзүңден чүгүл 135 кг сүт сагдымаңа-биле күрүңгө сүт дужаарының планы 59,8 хуу күөсеттингени чөтпес. Совхозтуң Булуң-Терек салбырлары сүт-бараан фермазы бирги кварталда дээр көр-гүзүлүг болуп, онаалдазын 104 хуу күөсеткен. Чагың үеде фермаларың инектерин элекк өдөрүңгө чайгал-ларга ундуруп, сүт саалдазын беди-лериниң кемчөөн алыр бис.

Бо чылын күрүңгө 480 тонна ээтти бээр хүлээгелесте күөсөдүп со-рулга-биле 330 мал мыктыныг бо-да малды, колдуула анык шарылар-ны, 2050 баш хойну чагың үеде Урбунуң, Кара-Туругуң, Орта-Кеминиң чайгалларыга одаралдып семиртири-биле үзүп алган бис.

Хей амжилын улам сайырдыр, күш-ажылдың бугуруңуңуң беди-дир, бугуруң продукцияң бот-уңгөң чингедир болгаш хойжулар-ның амдырал-чуртталганы экижидер соругула-биле механизастатын-ган хойжу бригадаларың тургузуп турар Бурят АССР-ниң совхозтары-ның, колхозтарының дуржулганы өдөршип, бо чылын 6 кезек черге мы-дыг бригадаларың тургузар бис. Бригадаларың турар черлеринге эки шынарлыг ий-ийи хей калжа-ларын, 4—4 аал ишти чуртталга чуртталга бажынырын тудар. Оон соонда культура базаны, чулар бажыны болгаш өске-даа туудуларың кылдыр. Ам үеде калжалар тудары-ның белектелени чорууду турар. Чер амжилын чоруттайн турган, мал амжилын сайырдыр хоркок деп чүтү биддингир. Бо чылын совхозтуң ишти тарылга шөдү 11988 га, оон иштинде тараа культуралары

8902 га. Моон ап көөрге, совхоз чүгүл эът-сүт угланышкының мал амжилын чорудар эвес, оон-биле кады чер амжилын база улуг кем-чөөлгө чорудар.

Совхозтуң механизаторлары бол-гаш тараажылары Май 1-иниң байырлыгыга уткуштур социалист чарышты калбарташ, 4860 га кызыл-тас культураны чажып доос-кан. Илалгыла Булуң-Терек салбы-рының Аймырлыг шөлүңде № 2 бригада (бригадир эш Таваа-Самбу) социалист чарышка тилекчи болуп, тараа культурамың апрель 29-га чажып дооскан. Ол бригада Аймырлыг бугузының сууи база Ах-Хемден баткан сугну ажал-лап, 120 га черин суггарган бол-ган суггарыла уругулаң турар. Ол бригадала Онай, Саңчаң-оол, Та-дар-оол дөң ышкаш трактористер чаштырыла норманы хун бүрү 1,5 катап амжил күөсөдүп, күш-ажыл-дың бугуруңуңуң бедиңип турар-лар.

Мал чөмөлгө эң үлөңгү культура-лар болуп кукурузаны 760 гага, чигир сөлөзүңүң 50 гага тарымыр бис. Бо культураларың тарымырыңа шийип алдыңган шөлдерни аялдар болгаш ам суггарыгыңаңың чору-дуп турар. Кукурузаның га бүрү-зүңден 300 центнер ногаан масса-ны өстүрүп алдыра тарылганы дөр-белчин-улаңчак арга-биле чоруда-ры болгаш эки суггарыга-биле хандырары чүгүл. Ынчангаш ку-куруза, сөлөзө өстүрер зөөнулар суггарылаага күшүп салганар.

Чаа совхозтуң амжил-агының баш-карып, амжил-агың чылының түннел-динде оон орулгалыг болурун чедиңип алыр дөң улуг организастың амжил-агың чорудары совхозтуң дирекциязы-ның, партия, профсоюз организасталарының болгаш амжил-агыңгың ийне-буру участоттарының удуруткучуларының, бүтү активтиг кол со-рулгалы болур.

М. ДОРЖУДАЙ,

Чаа-Хөдө «Найырал» совхозтуң директору.

АНЫК МЕХАНИЗАТОРЛАР

СЭКП ТК-ның январь Пленуму чурттуң көдө ажыл-агының бүгү адырларын улам ынай хөгүдүрүңүң тодаргай хөгүдүрүңүң айткан. Оларның арасында улуг черин механизатор кадрларны белектээриниң айттары ээлеп турар. Ол дээр, черле чып, чүгө дээр, көдө ажыл-агый продукциязы бугуруңуң күөдүдир, ол продукцияны алырыңа үнер чарыгаларың зөөнузүңүң, комплекслиг механизацияны амжил-агылаңа негедир чедиңип алыр. Колхозтарың болгаш совхозтарың бедиң билиңлиг механизатор кадрлар-быде бурун хандыры негеттинип турар болгай. Ынчангаш, бистиң механизация училешиниң бүгү-ле өө-редилге-бугуруңуң болгаш культура-кижжидилгелиг амжил-чорудулазы ол сорулганы күөсөдирчеге ула-ган.

Былдың механизация училеш-иниң тургусканындан бээр ам 9 чыл болган. Бо үениң дургузунда учил-ше бистиң областың көдө амжил-агыңга 2460 механизатор кадрлар-ны белектиң үндүргөн. Оларның иш-тинден дески билиңниң 1640 тракторист-машинистери, 400 ажыг комбайнерлер ам областың колхоз-тарының болгаш совхозтарының хо-вуларында ажалдап турарлар. Бис-таң училешиниң доозукчулары «Тилелге» совхозта Ондар Отуг-оол, «УТКА-нын 25 чылы» совхозта Григорий Тазар-оол, «Күш-ажылдың хосту» колхозта Василий Чуркин, «Мурнакчы» колхозта Хертек Тараа-чы дөң оон-даа өскөдөр колхоз бол-гаш совхоз бугуруңуңуң мурнак-чылары болу берген.

Училешче ам тракторист-машинист деп калбак билиңни өөренип турар 330 сургуулар бар. Бо дээр, бери-да бол, колхозчу аныктарга дык-ла таарымчалыг болгаш күөсө-чиг билиң болуп турар. Сургуулар амгы үеде өөредилге класстарында,

лабораторияларда машиналарың ма-териалдыг кезектерин, тракторлар агрегаттарыңа амжилды канчаар организастап чорударың өөренип ту-турар. Комсомолчулар Доспан, Гиндия, Корамишев, Доржукай болгаш коммунист Куулар олар кончүг эки өө-ренип турар болгаш хожудан турар эът-өөрүңгө дузалашып, оларны өө-редилгени экижидип турарлар. Олар боттарының эки өөредилгези-биле, сагыла-чуруму-биле өскөдөр эки үлгер-чижекти көргүзүп, коллективти сыйрып каттыштырып ту-рар.

Башкыларың болгаш мастерлер-ниң коллективни сургууларының өө-редилгени амдырал-биле улам-на сыйрып калбаштырар соругула-биле өө-редилге планын элөөн эде тургускан. Чижээ, моң мурунда тракторлар агрегаттарыңа ажалдап талазы-биле өөредилгени (чер аңдарары, тарылганы, идиригээниң) аналда тракторлар турар шөлге чорудуп турган болза, ам бо частан эгелээш ол өөредилгени шууг хову шөлдерге, өөредилге дуржулгалыг шөлдерге чорудар. Бо чорук онаалгалары-ның эки күөсөдөңгө сургууларның харымсалганы бедиңер болгаш георетиктиг кичээлдерге болдуруп тургулаан чөптөстөрүн болгаш ал-далгалары дүрген эскерип, олар-ны чайладырыңа дыка амжилыг. Бис бо чылын 2000 га хире черин аңдарып, тарып, ажалдап кылыр ужурул бис. Бо чорук сургуулар-ның өөредилгениң шынарын эки-жидиргени эң эки салдары чедирип, быжыг билиңни оларга хандырар-лар.

Өөредилгелиг практиканы эрте-ри-биле, чакы тарылганы чорударда көдө амжил-агының амжил-ишчиле-ринге дузалажыры-биле училешини сургууларды 60 кижи «Тилелге» совхозке, № 2 училешиниң сургуу-лары 30 кижи—«Өк» совхозке чо-руткан.

Бистиң социалисти көдө амжил-агымыска бедиң болгаш дески билиңлиг механизатор кадрларны өөредип бээр дөң, училешиниң баш-кары, мастерлер коллективни улу-г күөсөдөңгө ажалдап турарлар. Ылаңгы башкылар А. Б. Овинун, З. П. Баркалованың, мастерлер А. Е. Замятиниң, И. Г. Олишевскийниң ак-сеткидиги, кызымаккай амжилын онаалдап демдеглери чүгүл.

Училешиниң коллективни СЭКП ТК-ның январь Пленумунун ший-тирлерин күөсеттинип, Кызыл хо-райың амжилын, албан-хаакчыла-

ЧУРУКТА: Көдө амжил-агының механизация училешиниң сургууларының лаборатория-практика кичээли. Бирги одуруда (солгай талазындан оң талазы-

рының иштинден трактористер бол-гаш комбайнерлер белектээр курсту база чорудуп турар. Бо курстун индикаторлары дүжүт ажал алыш-кынының үезинде колхозтарга бол-гаш совхозтарга практиктиг дузаны көргүдөрлер.

Келир өөредилге чылында тракторист-машинист белектээриниң өөредилге программасы дыка эскер-лар. Ук программга автомобиль өөренири кирер. Ол болза көдө амжил-агының механизастары-биле холбашкан улам-на калбак кемчөөл-дүг ажалды күөсөдүр арганы бистиң механизаторларымыска бээр. Мал амжилыга механизатор кадрлар бис-

тин область улуу-биле негеттинип келген. Ынчангаш бистиң училеш-вис мал амжилыга тракторист билиңлиг механизаторларың бар чыл хуусаалыг курска белектиң эгелээр.

Областка бедиң билиңлиг механизатор кадрлары бээр училешиниң бүтү коллективиниң удурутка бол-дуруп ажалдап турары кол соруга мындыг. Бо сорулганы СЭКП-ниң ам болур XIII съездинде алдар кыл-дыр чедишиңниң күөсөдир бис.

Н. БАКУЛИН,

Көдө амжил-агының механизастарының № 10 училешиниң директоруңуң ораалакчызы.

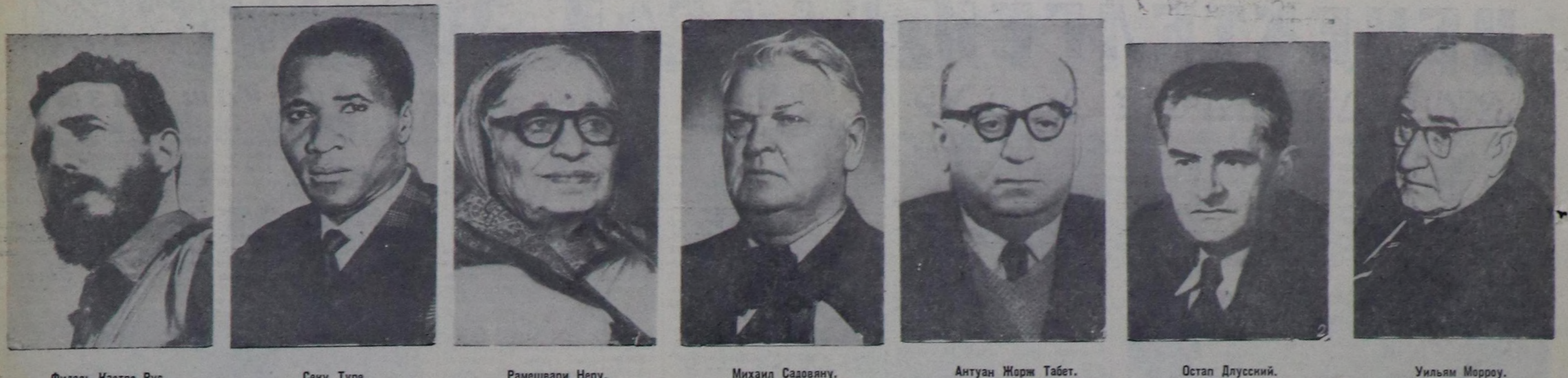
че) сургуулар Оюн Тыртың-Кара, Станислав Луцкевич, Валерий Тартажанов болгаш башкы А. М. Нольцов. Фото С. Феонистову.

Чөен-Хемчик район.

«Чыраа-Бажы» совхозтуң хойжузу.

„Улустар аразынга тайбыңны быжыглаары дээш“ делегейниң Ленинчи шаңналдарының лауреаттары

Фидель Кастро Рус.

Секу Туре.

Рамешвари Неру.

Михаил Садовяну.

Антуан Жорж Табет.

Остап Длусский.

Уильям Морроу.

Даштыкыдон ТЕЛЕГРАММАЛАР

Ю. А. Гагаринниң Прагага чорааны

ПРАГА. СЭТА-ның корреспонденти М. Никиточкинин дынатканы болза: Совет Эвилелиниң Маадры баштайгы космонавт Ю. А. Гагаринни улуг алыры-биле Руан аэродромга Чехословакияны Бокпартиязының ТК-ының секретары, политбюро кезигүү И. Гендрих, ЧКП ТК-ның Политбюро кезигүү, Национал хуралдың даргазы З. Фирлингер, ЧКП ТК-ның Политбюро кезигүү, чазак даргазының эралакчызы В. Кочеккий болгаш «с»-да партия, күрүне ажылдакчылары, ГДР-ның Улусчу палатанының даргазы И. Дикман, СССР-ниң ЧССР-де элчини М. В. Зяминин, дипломаттык корпусту кезигүүчери чеде берген. Он-он муң прагажылар аэродромга чыккан. Олар Ю. А. Гагаринниң портрет чуруктары, чечектер, туктар болгаш лозундар туду алаш келген.

Коммунисттик партиязының хоорай комитетинин бири секретары А. Ерчектин болгаш ЧССР-ниң национал камгалалының министри Б. Ломскинин үдөлгези-биле Ю. А. Гагарин ажык машинага олуруп алгаш, завод девискээринге барга чыкканнар ону улуг өөрүшкү-биле уткан. Хоорайның кудумчуларын чечектер, кызыл туктар-биле шимеэн болгаш Совет Эвилелинден барган хундулуг аалчыга чурттакчылар балкынар кырында байыр чедирип турганнар. Оор олурган машинага чечектер дола берген. Чамдык кижилер оон холун тудуп, турсакал белеттерин дамчыдып бээр аргалык болтулаан. «Гагарин, Гагарин, Гагарин!», «Маадыр космонавтыга алдар!»; «Улуг совет улус делегерези!»; «Алдарың СЭКП делегерези!»; Чехословак-совет бузулдас найырал делегерези!» деп үнөр үзүлбес чагыланып турган.

Митингнин түнелинде ЧКП-ниң Прага хоорай комитетинин бири секретары ш А. Ерчек чүве чулаалаш, чехословак-совет найыралдык дугайында, Совет Эвилелинин ол республикага көргүзүп турар улуг дузалашчынын дугайы онзаалп айтыган. Митингнин төнгенини соонда «Интернационалды» аңа киршиккенер шуптузу ырлап күөсеткен. Ю. А. Гагарин заводта демделген дептеринге чүве бижээн. Митингнин доозулганын соонда Ю. А. Гагарин болгаш ону үдөөн кижилер Праганы кезип көргөн.

ПРАГА. (СЭТА). Апрель 28-тин кезээинде Праганың Тыл аттыг шии театрыга совет артистер «Иркутскиге болган төөгү» деп шиини көргүскен болгаш аңа Ю. А. Гагарин база барган. Совет артистер болгаш көрүкчүлөр космонавт-ужу-дукчуга чүректин ханымындан өзгү байыр чедирген. ПРАГА. (СЭТА). ЧКП ТК-ның бири секретары ЧССР-ниң президентин Антонин Новотныйның чалаанын ёзуугар Ю. А. Гагарин Праганың кремлин сонуурган көргөн. Ю. А. Гагаринге алдар кылдыр Прага кремлинин иштинге хундулуг таңымыды чыксаан. Брокжик залыга кире бөзгө Ю. А. Гагаринни президент Новотный уткуп алгаш, делегейде баштайгы социалисттик күрүнеи—Совет Эвилелин алдаржыткан ужудушкуну кылган дээш чехословак улустун мурундан өөрүп четтиргенин илереткен.

«ТУ-104» агаарга кызыгыт келген, хонупкан. Оң эжин амыгына берген соонда Ю. А. Гагарин хундуруну үнүп келген. ЧССР-ниң турдугачу ажылдакчылары ону балык уткан, байыр чедирип, хол тутуш, кускаптан турганнар. Улуу-биле четтирим, силерин арнарга кончуг өөрүп тур мен деп Ю. А. Гагарин чулаалаш.

ЧКП ТК-ның Политбюро кезигүү И. Гендрих, ЧКП ТК-ның Политбюро кезигүү, чазак даргазының эралакчызы В. Кочеккий, ЧКП ТК-ның секретары В. Кочеккий, СССР-ниң ЧССР-де элчини М. В. Зяминин олар Ю. А. Гагаринге алдар болдурган хей кижик киржикчил митингиге чеде берген. Ол заводтун директору, ЧКП ТК-ның кезигүү ш Капек митингиге амгыткаш, чүгө Совет Эвилелинин амаатымы коммунист кижик космосче баштай ужуктааныга чоргаларып турар бис деп онзаалп демделгээн. Ш Капек баштайгы космонавтын төөгүгө улуг ужур-дузалыг ужудушкуну онзаалп демделгээн. Ол Ю. А. Гагарин шуптувчуну өөрүкхевирин өтүндүр кылган скульптураны белке берген. Маадыр космонавт аңа улуг-биле өөрүп четтиргенин илереткен, инди кырыкче үнүп, өөрүшкүдүг өстөрүн чехословак улуска илереткен. Оң чулааланы болза:

Митингнин төнгенини соонда «Интернационалды» аңа киршиккенер шуптузу ырлап күөсеткен. Ю. А. Гагарин заводта демделген дептеринге чүве бижээн. Митингнин доозулганын соонда Ю. А. Гагарин болгаш ону үдөөн кижилер Праганы кезип көргөн.

ПРАГА. (СЭТА). Апрель 28-тин хундун ийги чарымында Прага машина тудар «ЧКД-Сталинград» деп эң улуг заводка Ю. А. Гагаринге алдар болдурган улуг митингин радиостанциялары дамчыдып, телевидение көргүзүп турган. Митингини муруну чарымында, хоорайның ажылчы чоннарының улуг чыскаалы база болган. Чехословакияның

И. Гендрих болгаш В. Кочеккий-биле кады Ю. А. Гагарин ажык машинага олурупкан. «Гагарин, Гагарин, Гагарин!» деп үнөр узун ордуку дургаар черле соксаан. Хоорайже хал кире бөзгө, космонавт баштайгы ажылдакчыныга, совет улуска, оон Коммунисттик партияныга, чехословак-совет найыралдын алдарына йөрөөл салымшыкынары чагыланып турган.

ПРАГА. (СЭТА). Апрель 28-тин хундун ийги чарымында Прага машина тудар «ЧКД-Сталинград» деп эң улуг заводка Ю. А. Гагаринге алдар болдурган улуг митингин радиостанциялары дамчыдып, телевидение көргүзүп турган. Митингини муруну чарымында, хоорайның ажылчы чоннарының улуг чыскаалы база болган. Чехословакияның

ПРАГА. (СЭТА). Апрель 28-тин хундун ийги чарымында Прага машина тудар «ЧКД-Сталинград» деп эң улуг заводка Ю. А. Гагаринге алдар болдурган улуг митингин радиостанциялары дамчыдып, телевидение көргүзүп турган. Митингини муруну чарымында, хоорайның ажылчы чоннарының улуг чыскаалы база болган. Чехословакияның

ПРАГА. (СЭТА). Апрель 28-тин хундун ийги чарымында Прага машина тудар «ЧКД-Сталинград» деп эң улуг заводка Ю. А. Гагаринге алдар болдурган улуг митингин радиостанциялары дамчыдып, телевидение көргүзүп турган. Митингини муруну чарымында, хоорайның ажылчы чоннарының улуг чыскаалы база болган. Чехословакияның

НЬЮ-ЙОРК, апрель 27. (СЭТА). Кол Ассамблеяның XV сессиязының ийги кезээнде ССРЭ-ниң төлөөлери баштыкы В. А. Зоринниң парлалга конференциясы Нью-Йоркта КНО-нуң албан кылдыр бажымынга болган. Бодунуң кылган делегатинге совет төлөөлери баштыкының делегатини болза, бодунуң хосталгазы болгаш хамаарышпас чорун дээш чонунуң демисал-биле холбашкан айтырыглары эртен чыдып декабрьда Совет Эвилелинин инициативаны ёзуугар хүлээп алганы — колония чурттарга болгаш улустарга хамаарышпас чорукту тылар дугайында Декларацияның үнгени-биле холбаштыр сессияга чулаалып көргөн. Национал-хосталгалыг шимчээшкн-биле холбашыг бүтүлө шиптирлерин барык шуптузун колониялык күрүнесиниң удураалыкыны турзажок, Бельгияны, Португалияны, Муруну-Африка Эвилелини болгаш өске-даа чурттарын, оон иштинде АКШ-тың бадылашыкынарына чорутур Кол Ассамблеяны хүлээп алганын В. А. Зорин сакымдырган. Португал колонизаторларга удураалыктын улугунуң чөптүгү демисал дегил турар резолюцияны Кол Ассамблеяның хүлээп алганын совет төлөө чулаалаш.

НЬЮ-ЙОРК, апрель 27. (СЭТА). Кол Ассамблеяның XV сессиязының ийги кезээнде ССРЭ-ниң төлөөлери баштыкы В. А. Зоринниң парлалга конференциясы Нью-Йоркта КНО-нуң албан кылдыр бажымынга болган. Бодунуң кылган делегатинге совет төлөөлери баштыкының делегатини болза, бодунуң хосталгазы болгаш хамаарышпас чорун дээш чонунуң демисал-биле холбашкан айтырыглары эртен чыдып декабрьда Совет Эвилелинин инициативаны ёзуугар хүлээп алганы — колония чурттарга болгаш улустарга хамаарышпас чорукту тылар дугайында Декларацияның үнгени-биле холбаштыр сессияга чулаалып көргөн. Национал-хосталгалыг шимчээшкн-биле холбашыг бүтүлө шиптирлерин барык шуптузун колониялык күрүнесиниң удураалыкыны турзажок, Бельгияны, Португалияны, Муруну-Африка Эвилелини болгаш өске-даа чурттарын, оон иштинде АКШ-тың бадылашыкынарына чорутур Кол Ассамблеяны хүлээп алганын В. А. Зорин сакымдырган. Португал колонизаторларга удураалыктын улугунуң чөптүгү демисал дегил турар резолюцияны Кол Ассамблеяның хүлээп алганын совет төлөө чулаалаш.

НЬЮ-ЙОРК, апрель 27. (СЭТА). Кол Ассамблеяның XV сессиязының ийги кезээнде ССРЭ-ниң төлөөлери баштыкы В. А. Зоринниң парлалга конференциясы Нью-Йоркта КНО-нуң албан кылдыр бажымынга болган. Бодунуң кылган делегатинге совет төлөөлери баштыкының делегатини болза, бодунуң хосталгазы болгаш хамаарышпас чорун дээш чонунуң демисал-биле холбашкан айтырыглары эртен чыдып декабрьда Совет Эвилелинин инициативаны ёзуугар хүлээп алганы — колония чурттарга болгаш улустарга хамаарышпас чорукту тылар дугайында Декларацияның үнгени-биле холбаштыр сессияга чулаалып көргөн. Национал-хосталгалыг шимчээшкн-биле холбашыг бүтүлө шиптирлерин барык шуптузун колониялык күрүнесиниң удураалыкыны турзажок, Бельгияны, Португалияны, Муруну-Африка Эвилелини болгаш өске-даа чурттарын, оон иштинде АКШ-тың бадылашыкынарына чорутур Кол Ассамблеяны хүлээп алганын В. А. Зорин сакымдырган. Португал колонизаторларга удураалыктын улугунуң чөптүгү демисал дегил турар резолюцияны Кол Ассамблеяның хүлээп алганын совет төлөө чулаалаш.

НЬЮ-ЙОРК, апрель 27. (СЭТА). Кол Ассамблеяның XV сессиязының ийги кезээнде ССРЭ-ниң төлөөлери баштыкы В. А. Зоринниң парлалга конференциясы Нью-Йоркта КНО-нуң албан кылдыр бажымынга болган. Бодунуң кылган делегатинге совет төлөөлери баштыкының делегатини болза, бодунуң хосталгазы болгаш хамаарышпас чорун дээш чонунуң демисал-биле холбашкан айтырыглары эртен чыдып декабрьда Совет Эвилелинин инициативаны ёзуугар хүлээп алганы — колония чурттарга болгаш улустарга хамаарышпас чорукту тылар дугайында Декларацияның үнгени-биле холбаштыр сессияга чулаалып көргөн. Национал-хосталгалыг шимчээшкн-биле холбашыг бүтүлө шиптирлерин барык шуптузун колониялык күрүнесиниң удураалыкыны турзажок, Бельгияны, Португалияны, Муруну-Африка Эвилелини болгаш өске-даа чурттарын, оон иштинде АКШ-тың бадылашыкынарына чорутур Кол Ассамблеяны хүлээп алганын В. А. Зорин сакымдырган. Португал колонизаторларга удураалыктын улугунуң чөптүгү демисал дегил турар резолюцияны Кол Ассамблеяның хүлээп алганын совет төлөө чулаалаш.

В. А. Зоринниң парлалга конференциясы

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕЗИ: Кызыл, Шетинкин кудумчузу, бажын 3 Э ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторунуң 24-63, редакторун ораалчызының 35-24, пропаганда кидизинин 23-54, харысагалыг секретарының болгаш харысагалыг дежурныйның 23-35, кидээ ажил-агый, үдетпур болгаш транспорт кидистеринин 25-38, партия-амыдырал болгаш культура - амыдырал кидистеринин 37-13, иштиги информация кидизинин 20-60, чагаа болгаш совет тургузуг кидистеринин 21-27, айтажылдакчыларының 22-64, бұхгалтерияның 31-75, корректордарының 21-47, Солун келбейн барганда 32-75 телефонче долгаар.

Ажылчы чоннарның чайгы дыштанылгасы

Тываның ажылчы чоннары бугу совет улус-биле кады СЭКП-ниң XX болгаш XXI съездилеринин төөгүдүг шиптирлерин амыдыралга боттандырар дээш демисежип турар. Чеди чылдың планын хуусаа бетинде кууседир дээш, партияның XXII съездинде чедишкениниң ужурлары дээш социалисттик чарыш, чуртун өске черлериндеги ышкыш, областа калбарып турар. Бистин партиявыстың Төп Комитети, Совет чазак бистин улугузувус улам-на байдал, аас-кежиктиг эки чурттазын дээш бүгү-ле чүвени кылып турар. Бистин национал оругавыстың барык дөртүн үш кезин киреин улустун материалдык болгаш культуруут дегерелдерин хандырыныга барып турар. Бүгү ажылчын, албан-ааскычлары 7 болгаш 6 шактыг ажыл хунуңче шимчедери доозулган. 1960 чылдан агадээш чондан үндүрүг тырттарын 5 чыл иштинде чөөртү чок кылдыр.

Бистин партиявыстың Төп Комитети, Совет чазак бистин улугузувус улам-на байдал, аас-кежиктиг эки чурттазын дээш бүгү-ле чүвени кылып турар. Бистин национал оругавыстың барык дөртүн үш кезин киреин улустун материалдык болгаш культуруут дегерелдерин хандырыныга барып турар. Бүгү ажылчын, албан-ааскычлары 7 болгаш 6 шактыг ажыл хунуңче шимчедери доозулган. 1960 чылдан агадээш чондан үндүрүг тырттарын 5 чыл иштинде чөөртү чок кылдыр.

Тываның ажылчы чоннары бугу совет улус-биле кады СЭКП-ниң XX болгаш XXI съездилеринин төөгүдүг шиптирлерин амыдыралга боттандырар дээш демисежип турар. Чеди чылдың планын хуусаа бетинде кууседир дээш, партияның XXII съездинде чедишкениниң ужурлары дээш социалисттик чарыш, чуртун өске черлериндеги ышкыш, областа калбарып турар. Бистин партиявыстың Төп Комитети, Совет чазак бистин улугузувус улам-на байдал, аас-кежиктиг эки чурттазын дээш бүгү-ле чүвени кылып турар. Бистин национал оругавыстың барык дөртүн үш кезин киреин улустун материалдык болгаш культуруут дегерелдерин хандырыныга барып турар. Бүгү ажылчын, албан-ааскычлары 7 болгаш 6 шактыг ажыл хунуңче шимчедери доозулган. 1960 чылдан агадээш чондан үндүрүг тырттарын 5 чыл иштинде чөөртү чок кылдыр.

Кузел-бодал — хун-дег чырык, Тайбың болгаш найырал дээш, Куштуг чаагай хүрештиг бис. Таан чараш Көгелиг бис.

Редаторунуң хүлээлгезин күөсөдүр турар Д. О. БЕГЗИ.

КИНОТЕАТРЛАРГА

МАЙ 1-ДЕ «ВЛКСМ-НИН 30 ЧЫЛЫ» (улуг залга): «Ногаан дөргүнүң чажыды» — 9.30, 11.30 шактарда; «Андарган кур чер» (үшүк сериясы) — 1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30 шактарда; (биче залга): «Доктор Айболит» — 12.30, 2.30, 4.30 шактарда; «Самолёт тос шахта чорур» — 4.30, 6.30, 8.30 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Дугуйлар кырында шивээ» (делген экраның) 11.15, 1.15, 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда. «ВОСТОК»: «Гаучоңуң дайымы» — 11. 1 шактарда, «Растрезва кудумчузу» — 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда; «ЛЕТНИА»: «Шуургандан күштүг» — 1, 3, 5, 7, 9 шактарда.

ОБЛАСТЫҢ КИНОЭКРАННАРЫНГА

«ЫТТАВАС СЫЛДЫС» ДЕП КИНОҢУ КӨРҮҢЕР.